سورية
جريدة يومية سياسية حرة
صاحب الامتياز ورئيس التحرير المسؤول
وانس يازجيان
حلب ص. ب ٨١٤ هاتف ١٣٩٩٠

ՍՈՒՐԻԱ
ՕՐԱԹԵՐԹ

PUB. HAROUT

ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ԹԻՒ 22632, ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ ԹԻՒ 814

ԺԴ. ՏԱՐԻ
ԹԻՒ 140 (4252)
ՈՒՐԲԱԹ,
27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1959

ԳԻՆ 15 Ս. Դ.

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԼԻԱԿԱՏԱՐ ՆԻՍՏԻՆ ՄԷՋ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՆԱՍԵՐ ՔՆՆԵՑ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԳԱՀԻՐԷ.— Կեդրոնական կառավարութեան նախարարները Երեքշաբթի գիշեր նիստ մը ունեցան նախագահ Նասերի նախագահութեան տակ, Քուպպէի պալատին մէջ, շարունակելու համար անցեալ Յուլիսին ընդգրկուած տնտեսական զարգացման ծրագիրներուն քննութիւնները։

Նախագահ Նասեր նիստը բացաւ՝ աչքէ անցնելով ԱՄՀի արտաքին քաղաքականութիւնը՝ միջազգային եւ Միջազգային եւ Միջին Արեւելքի կացութեան լոյսին տակ։

Ապա, նախագահը կարգ մը հրահանգներ տուաւ ներքին կազմակերպչական աշխատանքներուն կանոնաւորման համար, որմէ վերջ վեր առաւ առողջապահական բնակարանային հարցերուն լուծման զանազան խնդիրներ եւ իր թելադրանքները բրաւ նախարարներուն։ Նախագահը քննեց նաեւ առաջիկայ հինգ տարիներու տնտեսական եւ ընկերային զարգացման ծրագիրը։

Նիստը վերջ գտաւ ժամը 0.40ին։ Առաջիկայ նիստը տեղի պիտի ունենայ Շաբաթ օր, ժամը 18ին։

ՄԱՐԱՋԱԽՏ ԱՄԷՐ ՍՈՒԷՅՏԱՅԻ ԵՒ ՏԵՐԱԱԻ ՄԷՋ

ԴԱՄԱՍԿՈՍ.— Փոխ նախագահ Մարաջախտ Աբտուլ Հաքիմ Ամէր երէկ այցելեց Սուէյտայի եւ Տերաայի շրջանները։ Անոր կ'ընկերանան ներքին նախարար Աբտուլհամիտ Սարրաճ, երկրագործական նախարար Ահմետ Հաճ Եունիս։

Օր մը առաջ՝ Երեքշաբթի գիշեր, փոխ նախագահը, ընկերակցութեամբ տոքթ. Ա. Քաղ-ցուցի Շիւքրի Քուաթլիի, ներկայ եղաւ ժամանակին օգնութեան շաբթուան առթիւ կազմակերպուած առնականութեան, որուն ընթացքին երգեց արուեստագէտ երգչուհի Ում Քալթում։

Հիւս. Դոտի նախարարաց խորհուրդի նախագահն ու նախարարներն ալ ներկայ եղան այս հանդէսին։

ՄԻԿՈՅԵԱՆ ՄԻԱՄԻ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Պետական Քարտուղարութեան պաշտօնատարներ յայտնեցին որ սովետ վարչապետի առաջին տեղակալ Անաստաս Միկոյեան կը նայ Միամի այցելել՝ Մեքսիկայէն Մոսկուա իր վերադարձի ճամբուն վրայ։

ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԿԸ ՔՆՆԷ ՉԻՆԵՒՀՆԴԻԿ ՍԱՀՄԱՆԻ ՎԷՃԸ

ՆԵՀՐՈՒ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵՑ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԵՒ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐԸ

ՆՈՐ ՏԷԼՀԻ.— Հնդկական խորհրդարանը երէկ վիճաբանութիւններու ձեռնարկեց չինահնդկական սահմանային կնճռին շուրջ։

Վարչապետ Նեհրու իր ելոյթին մէջ բուռն թէ վէճը լուծելու համար իր ներկայացուցած առաջարկները «լաւ, տրամաբանական եւ երկու երկիրներուն համար ալ պատուաբեր» են։ Ան աւելցուց թէ տարօրինակ էր որ այսքան երկար ատենէ ի վեր խաղաղութեան համար աշխատող Հնդկաստան հիմա ինք է որ կ'ենթարկուի պատերազմի սպառնալիքին։

Անոր ճառ արտասանած պահուն ամբողջ տեսարաններ պարզուեցան։ Ատեն մը մէկը տեղի ունեցաւ, երբ Նեհրու ամբաստանեց ընդդիմադիրները թէ կ'ուզեն շահագործել ներկայ ապահովութիւն՝ ի նպաստ իրենց քաղաքականութեան։ Ընդդիմադիր շարքերէն պոռչտուքներ բարձրացան այդ պահուն։

Աւելի պոռչտուք մը ծայր տուաւ, երբ վարչապետը յարձակեցաւ հնդիկ համայնավարներուն վրայ, անոնց չինական ըմբռնումներուն համար։

Նեհրու ըսաւ. «Ինչ կրնամ ըսել մարդոց, որոնք կը մերժեն ճանչնալ իրենց ծնունդ տուող հողը եւ իրենց պաշտպանութիւն տուող քաղաքացիութիւնը»։

Վարչապետին այս յայտարարութեան վրայ համաձայնութեան բացագանչութիւններ բարձրացան սրահին մէջ. Տասնեակ մը համայնավար երեսփոխանները լուռ մնացին իրենց աթոռներուն մէջ։

ԱՆՍԱՄԲԼԻՆ ՎԱՐՉ. ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆ

ԺՈՐԺ ԱՍԱՏՐԵԱՆ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԱՅՍՕՐ

Այս առաւօտ Հալէպէն Պէյրութ կը մեկնի Հայկ. ժող. Երգի Պարի Անսամբլի վարչական գործերու կարգադրութիւններու պատասխանատու վարիչ ժորժ Ասատրեան, որ հարկադրուեցաւ երկու օր աւելի մնալ մեզ մօտ՝ հաշուական կարգադրութիւնները հաշուեփակի ենթարկելու համար։

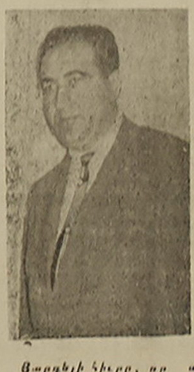

Յարգելի հիւրը, որ անձնուէր եւ անխոնջ աշխատանքով կը յաղթահարէ Անսամբլին շրջագայութեան բոլոր դժուարութիւնները, Պէյրութ անցնելէ անմիջապէս վերջ պիտի ուղեւորի Պաղտատ, այս գաղութին մէջ եւս ելոյթներ կազմակերպելու համար։

Բոլոր սրտէ կը մաղթենք որ ժրաջան հայրենակիցը յաջողի կատարել իրեն վստահուած ծանր պարտականութիւնը, որուն իրագործումը պատիւ կը բերէ ոչ միայն իրեն, այլեւ հայրենի Անսամբլին եւ Մայր Հայրենիքին։

ԵՐԿՈՒ ԱՄԻՍ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՈՒ ՔԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ ԴԱՀԼԻՃՆԵՐՈՒՄ

Գրեց՝ ԱՆԺԵԼԻՆԱ ՉԱՔՄԱՔՃԵԱՆ

(Հայկական ՍՍՌ վաստակաւոր արտիստուհի)

Ծ.Խ.— Ինչպէս ծանօթ է, Հայկ. ժող. Երգի–Պարի Անսամբլին համերգային խումբը վերջերս շրջագայութիւն մը ունեցած էր Ամերիկայի մէջ, որուն մասնակցեր է նաեւ վաստակաւոր արտիստուհի՝ մենապարուհի Անժելինա Չաքմաքճեան։ Ծրագրային Սովետ. Արուեստ հրատարակած՝ «Մենապարուհին գրի առած է հետեւեալ զրոյցը։ Անոր տպաւորութիւնները եւ պատմութիւնները ընտրելով՝ զայն հայերէնի կը ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն։

Ինքնաթիռը դանդաղեցնելով ընթացքը պտոյտ գործեց էլեկտրական լոյսերով ողողուած Նիւ-Եորքի վրայ եւ վայրէջք կատարեց օդանաւակայանում։

Մեզ ՍՍՌՄ ժողովուրդների երգի ու պարի համոյթի անդամներիս, ջերմօրէն դիմաւորեցին ԱՄՆ-ի մայրաքաղաքի կուլտուրայի ու արուեստի ներկայացուցիչները, շատ բնակիչներ։ Յաջորդ օրն արդէն «Մեդիսոն-Սկուեր գարդէն» խաղարանային դահլիճում նախապատրաստւում էինք առաջին ելոյթին։ Յուզմունքով սպասում էինք վարագոյրի բացուելուն. վերջապէս այդ պահն էլ եկաւ։ Հսկայական դահլիճի համարներից ներքայ հաւաքուել էին աւելի քան 15 հազար հանդիսատեսներ։

Այդ երեկոյ մեր ելոյթով սկսուեց ՍՍՌՄ ժողովուրդների երգի, երաժշտութեան ու պարի փառատօնը, որը կազմակերպել էր Սովետական Միութեան գիտութեան, տեխնիկայի ու կուլտուրայի նուաճումների Նիւ-Եորքում բացուած ցուցահանդէսի առթիւ։

Մի պահ հանդիսատես լռութիւն է տիրում, այդ ձեւերով ... ազգային զգեստներով,

նուագը տարազներով բեմ ենք մտնում մենք։ Մօտ 200 արտիստներս սիրալիր բազմազան շարժումներով ու շքեղ տարազներով ներկայանում ենք ազգային պարեր ու երգեր։ ՍՍՌՄ Մեծ Թատրոնի մեներգիչ Արթուր Էյզեն չնչով կատարում է ռուսական ժողովրդական Հայրենիքի փառաբանող ի. Դունաեւսկու «Լայնարձակ է հայրենի երկիրն իմ» երգը։

Համերգի առաջին բաժնում ելոյթ է ունենում Պետական ակադեմիական ռուսական երգչախումբը։ Հանդիսականները անհամբեր սպասում են երաժշտութեան երգչախմբին՝ ամերիկեան կոմպոզիտոր Յոանեսի «Պետական անգլ» երգի անդրադարձ կատարման համար։

Սովետական արտիստները կատարողական բարձր արուեստն են դրսեւորում նաեւ համերգի երկրորդ ու երրորդ բաժիններում, Հիանալի են հնչում ՍՍՌՄ Պետական Ակադեմիական Մեծ Թատրոնի մեներգիչներ Կիր կոլայի եւ Կիեւի Շեւչենկոյի անուան օպերայի ու բալետի թատրոնի մեներգիչ Ա. Կիկոտի ելոյթները։

Երկարատեւ ու ջերմ ծափերի արժանացան նաեւ մեր ռեսպուբլիկայի արտիստները։

Սովետական արտիստների պատուիրակութեան մէջ էին Հայֆիլհարմոնիայի Հայկական ժողովրդական երգի ու պարի վաստակաւոր անսամբլի պարողների խումբը եւ ես՝ իբրեւ մենակատար։

... Դահլիճում մէկէն առաջ բաժնում են Հայկական ժողովրդական գուսանների ու Թմբուկի գիւղից մտերիմները, աղաշար կազմած, ազգային տարազներով բեմահարթակի վրայ երեւում են մեր պարող տղաները՝ Վարդգէս Ռաշիդեանը, Արտաշէս Կարապետեանը, Ալբերտ Թորոսեանը, Զարիկ Զաքարեանը, ժորա Դիլանեանը, Կարլէն Մարգարեանը, Ռաֆիկ Շիրվանեանը, Ռաֆիկ Շեկոյեանը, Լենդրուշ Չոլաքեանը, Յէլիկ

Թորոսեանը, Արամայիս Ղազարեանը, Աշոտ Բարսեղեանը։ Նրանք անսպասելի, մեծ թափով կատարում են յատուկ խնդիր «Բերդ- Պարի» Պարողների ուղեւորութեամբ նշանաւոր էր երիտասարդութեան եւ աւանդ ների համաշխարհային Զ. փառատօնի լաւրեատ Ջիւան Գասպարեանի (դուդուկ, զուռնա) Հրաչիկ Արզումեանի (Թմբուկ), Նորիկ Կարապետեանի (զուռնա) ներդաշնակ հաւաքականութիւնը։ Ամերիկեան հասարակութիւնը առաջին անգամ անմիջականօրէն լսեց հայկական ժողովրդական գործիքների ձայնը եւ գիտակ դերերի խաղերից մեզ մօտ ուռնդութիւն հասած հինաւուրց պարերը։

Իմ ելոյթից յետոյ կուլիսներից եւ կալում ինձ մօտեցաւ մի ամերիկացի եւ թարգմանչի մի ջոցով հարցրեց.

— Ինչո՞ւ, երբ դուք պարում էք մեղմանաշ հաւաքի տակ, մեզ համակում է թախիծ. արդեւնքում են մեր աչքերը։

Իմ պարն էլ,— ասացի,— իմ ժողովրդի նման հին է, նրա բազմադարեան տառապանքների արտայայտութիւնը։ Ուրիշ ինչ կարող էր արտայայտել նախասովետական հայ դեղջկուհին իր պարում, եթէ ոչ թախիծ ու հառաչանք, վիշտ ու արցունք...

Պատմական դրան անցեալի յուշերը վերարտադրող երգերին ու պարերին փոխարինում են հերոսական աշխատան-

(Շար.ը Դ. էջ)

ՀԵՐԹԸՐ

ՊԵՐԼԻՆԻ ՏԱԳՆԱՊԸ ՏԱԿԱՒ ԿԸ ՄՆԱՅ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Պետական Քարտուղար Քրիսթիըն Հըրթըր յայտարարեց որ Սովետ Միութիւն անցեալ տարուընէ ի վեր բնաւ փոխած է Պերլինի գրաւման ուժերը հեռացնել տալու իր պահանջները։

«Մինչ Սովետները այն ատեն կը փնտռէին Դաշնակիցներուն արեւմ. իրաւասութիւն ունենալը Պերլինի մէջ, յարեց Հըրթըր, հիմա տակաւ կ'ընդունին այս իրաւունքները»։

Հըրթըր մամլոյ հաւաքոյթի մը ընթացքին կը մեկնաբանէր նախկին Պետական Քարտուղար Տին Էչիսընի այն յայտարարութիւնը թէ Պերլինի դրութեան մէջ որեւէ փոփոխութիւն՝ ամենավատ հետեւանքներ պիտի ունենայ։

Պետ. Քարտուղարը աւելցուց որ թէեւ Սովետ Միութեան գ'ըստ յն նը պատակ է Դաշնակիցները դուրս հանել Պերլինէն, բայց կը յուսայ որ Պերլինի կացութիւնը բարելաւուած կրնայ ըլլայ։

Հըրթըր յայտարարեց նաեւ որ անկարելի չէր որեւէ ծրագիր որ կը ձգտի յետաձգել սովետ վարչապետ Խրուշչովի հետ կայանալիք գագաթնաժողովը։

ԱՏԵՆԱՈՒԵՐ ՍՏԱԴԻՐ Է ՎԱՐՉԱՊԵՏ ԽՐՈՒՇՉՈՎԸ

ՊՈՆՆ ՀՐԱՒԻՐԵԼ

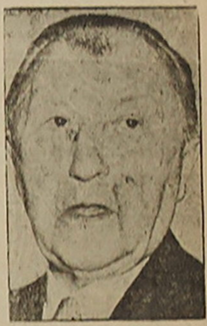

ՊՈՆՆ.— Մի գարմանաք, եթէ Արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապետ Քոնրատ Ատենաուէր հրաւէր տայ սովետ վարչապետ Խրուշչովի որ կանգ առնէ Պոնն եւ խօսակցութիւն մը ունենայ իր հետ՝ առաջիկայ գարնան անոր Փարիզ այցելութենէն վերադարձին։

Դիւանագիտական աղբիւրներ կը տեղեկացնեն որ գերման վարչապետին կարգ մը խորհրդականները կը յորդորեն զինք որ տայ նման հրաւէր մը, հետեւեալ նպատակով.— Վ. խնալով որ Արեւելք-Արեւմուտք որեւէ մերձեցում կրնայ զոհել Արեւմտեան Գերմանիոյ շահերէն շատերը, այս պաշտօնատարները կը խորհին որ Ատենաուէր ոչինչ ունի կորսնցնելիք, եւ կրնայ միեւնոյն ժամանակ թելադրական հզօրութիւն ամրապնդել՝ հրաւիրել սովետ վարչապետին։

ՏԸԼԱՅ ԼԱՄԱՅ ԿՈՉԸ

ՏԵՍԱԿՑԻԼ ԱՅԶԸՆՀԱՈՒԸՐԻ ՀԵՏ

ՄԻՍՍՈՒՐԻ (Հնդկաստան) — Թիպէթի առաջնորդ կրօնապետ-ղեկավարը կը պատրաստէ հրաւէր մը ուղղելու նախագահ Այզընհաուըրի, անոր հետ խօսակցութիւն մը ունենալու համար առաջիկայ ամիս, ամերիկ. նախագահին Հնդկաստան այցելութեան առթիւ։

Թիպէթի թագաւոր տատուածը որոշած է ունկնդրութիւն մը խնդրել, եթէ երբեք կարելի չըլլայ հրաւէրով տեսակցիլ Այզընհաուըրի հետ։ Հնդիկ պատասխանատու պաշտօնատարներ տակաւին չեն որոշած թէ պէ՞տք է օգնել որ ան հանդիպում մը ունենայ ամերիկ. նախագահին հետ, թէ ոչ պէտք է ջանալ որ ան լուռ մնայ։

ԱՍՈՒԱՆԻ ԱՄԲԱՐՏԱԿԻ

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

«Ասուանի Ամբարտակին Ցուցահանդէսը» պիտի բացուի այս Ուրբաթ օր, Գահիրէի համալսարանի Փոլիթեքնիք Ֆաքիւլթէին մէջ. Ցուցահանդէսը բաց պիտի մնայ մէկ շաբաթ։

Այս առթիւ, Ֆաքիւլթէի ամփիթատրոնին մէջ պիտի տրուին դասախօսութիւններ՝ Ամբարտակին մասին։

Միւս կողմէ, սովետ մասնագէտներու առաջին խումբը Երեքշաբթի օր Գահիրէ հասաւ։ Երկրորդ խումբը Մոսկուայէն ճամբայ պիտի ելլէ առաջիկայ ամսուան սկիզբը, որուն պիտի ընկերանայ նաեւ սովետ պատուիրակութեան նախագահ Իւան Քոմին։

ԱԿՍԵԼ ԲԱԿՈՒՆՑ

ՄԱՐԴՈՒ ԵՒ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԻՉԸ

Գրեց՝ Ս. ԱՂԱԲԱԲԵԱՆ

Ակսել Բակունցը ներկայացուցիչն էր գրողների այն սերնդի որին կեանքի կոչեց յեղափոխութիւնը և որը աննկարագրելի ուժով ու ծանր երկունքով, ազնիւ խանդով և հերոսական ջանքերով գրեց սովետական գրականութեան հաստատուն հիմնաքարերը: Գրականութեանը Բակունցը ծառայեց շատ քիչ՝ ընդամէնը մէկ տասնամեակ: Նա չթողեց բազում հատորներ. Նրա այսպէս կոչուած «հատորները»—ը ամփոփւում է մի ստուար հատորի մէջ: Սակայն իր նշանակութեամբ ու տեսակարար կշռով այդ հատորը անհամեմատօրէն մեծ տեղ է գրաւում սովետական գեղարուեստական խօսքի պատմութեան մէջ: Այդ հատորը նախ և առաջ հիմնուած է այն ստեղծող հեղինակի մտքերի ու խոհերի զարմանալի ներդաշնակ ամբողջականութեամբ:

Գիւղացու զաւակ և գրադմունքով գիւղատնտես Ակսելը մանկութեան տարիներից սկսած ճանաչեց հայ երկրագործի «առօրեայ հացին», նրա մարդկային բազում առաքինութիւնները, նրա հոգեկան աշխարհի անթիւ գեղեցկութիւնները և այդ ամէնը հետագայում խոր սիրով ու փայլուն արուեստով քանդակեց իր երկերում՝ կինոսցենարներում, ակնարկներում, նովելներում, պատմուածքներում. Էջ առ էջ թերթում ես Բակունցի արձակը՝ սկսած փոքր ձեւերից մինչեւ «Կիորես» վիպակ—քրոնիկը, հասնում մինչեւ «Կարմրաքար» և «Խաչատուր Աբովեան» անաւարտ վէպերի վերջին տողերին, և թւում է, թէ կարդում ես մեծ վէպի տարբեր գլուխներ, այնքան ամբողջական է գրողի հայեացքը, անսասան նրա վերաբերմունքը դէպի աշխարհը, մարդիկ, բնութիւնը, այնքան օրինական հայկական—ազգային է նրա կենսափիլիսոփայութիւնը:

Ժողովրդայնութիւն, հայրենասիրութիւն, ռէալիստական ճշմարտացիութիւն, քաղաքացիական ազնւութիւն, ահա՛ ինչ արուեստական գծերից էր բաղկացած Բակունցի անհատականութիւնը, ինչ խոր ակունքներից էր սնւում նրա տաղանդը: Նրա ստեղծագործութեան միջով՝ սկսած գրական աշխատանքի առաջին քայլերից մինչեւ արուեստի հզօրագոյն կատարելութեան այնպիսի նմուշներ, ինչպէս «Միրհաւը», «Ալպիական մանուշակը», «Սեւ ցելերի սերմնացանը», «Պրովինցիալի մայրամուտը», «Ծիրանի փողը», մանումենտալ արձակի այնպիսի թանկարժէք բեկոր, ինչպէս «Կարմրաքարը», բոլոր այս երկերի միջով անցնում է, բաղէութեան, մի կենդրոնաձիգ թեմա: Ո՞րն է դա: Ասենք Պուշկինի խօսքերով՝ «Մարդու ճակատագիրը, ժողովրդի ճակատագիրը»: Բակունցի գրական կեանքում, նրա ստեղծագործական աշխարհի ձեւաւորման գործում նշանակալից դեր խաղաց Յ. Թումանեանի գեղարուեստական աւանդութիւնը: Կարելի է համարձակօրէն ասել, որ հայ գրողներից ոչ ոք այնքան ներքուստ չի զգացել նոր ժամանակներում հանճարեղ լոռեցու աւանդների շարունակման կենսական նշանակութիւնը, որքան Բակունցը՝ Թումանեանի «գիւղացի» արժանաւոր աշակերտը: Ըստ որում, այդ «գիւղացում» սովորել է ոչ միայն գրական վարպետութեան դասեր, այլեւ առաւել մեծ բան՝ խոր յարգանք դէպի ժողովրդական բնաւորութիւնները, ժողովրդի պարզ ու անյաւակնոտ կեանքը և անսահմանօրէն սէր հայրենի հողի նկատմամբ:

Գեղարուեստագէտը ընթերցողի հետ գերազանցօրէն խօսում է անուղղակի ձեւով: Նրա սիրական մտքերը և խոհերը մենք կռահում ենք նրա հերոսների «օգնութեամբ», ճանաչում ենք նրա անհատականութիւնը նոյնիսկ այն դէպքում, երբ նա «ցոյն-կանում է» իրենց «Թաքցնել» տողերի հիւսուածքում: Այսպիսի խիզախ, ճշմարիտ, չափս գրող է Բակունցը, որ գրականութեան նկատ իր հոգու սիրական երգով, բերեց իր ասելիքը: Իր կերտած, աւելի լաւ է ասել քանդակած այնպիսի կերպարներով ինչպէս ժողովրդի հաւատարմագոյն Արթին պապը («Նամակ ասեաց Թագաւորին»), գիւղաշխարհի գեղեցկութեան խորհրդանշան խոնարհ աղջիկը (համանուն պատմուածքում), իր մայրը հայրենի սեւահողին խառնած սերմնացանը («Սեւ ցելերի սերմնացանը»), իր սիրոյ մէջ անկրկնելիօրէն պանծալի Դիլան դային («Միրհաւը») հայրենի աշխարհի ազատագրութեան մարտիկ Անդոն («Բրուտի տղան»), արդարամտութեան բարձրագոյն արժէքը՝ Լոռ Մարգարը (համանուն պատմուածքում) և այլն. Բակունցն ընթերցողին ցուցադրում է հայ ժողովրդի նախնական արժէքները. Նրանց միջոցով նա բացայայտում է ազգային բնաւորութեան էական յատկանիշները՝ յամառ կենսունակութիւնը և զգացմունքի անաղարտ գեղեցկութիւնը, հայրենի հողի պաշտամունք և արդար կենսափիլիսոփայութիւն:

Իր հերոսների, հողագործների, բրուտների, այգեգործների ջրւորների, մաճկալների, սերմնացանների հասարակ աշխատաւորների մէջ Բակունցը յայտնագործեց խոշոր «մարդուն», պանծացրեց այդ Մարդուն, նրա մէջ փնտռելով խոշոր գրականութեան բաղադրանիւթը: Սակայն դա, ինչպէս ասաց, վերացական «պաշտականացում» չէր, այլ յենւում էր կեանքի իրական տւեալների, հասարակ հայ գիւղացու «թաքնուած» գեղեցկութիւնների ճանաչման վրայ:

Բակունցը նաեւ ընկերայնօրէն խոր մտածող արուեստագէտ էր. իր հերոսներին նա ցուցադրեց ոչ թէ «մաքուր գեղջկութեան» շրջանակներում, այլ սոցիալ—անտեսական կապերի ու փոխ յարաբերութիւնների, նրանց առօրեայ կենցաղի մէջ: Նրա վաստակը, ինչպէս ասացինք իր չնչով, մի ամբողջական մտածումով գրուած գիրք է: Եթէ չհաշուենք առանձին ժամանակաւոր «տուրքերը», ապա իրօք նրա գիրքը ընկալում ենք իբրեւ մի իմաստուն և ողբերգական ճշմարտացի ու խոր, կենդանի և հաւատի պատմութիւն՝ սկսուած է նահապետական կեանքի ցուցադրումով, երբ ժողովրդական կենցաղի անաղարտ պարզութիւնն ընդհարւում է «քաղաքակրթութեան» հետ և ծնում ողբերգականագոյն փոխյարաբերութիւններ (Մթնաձորում գտնուած «Կիորես» երգիծական երկը): Այդ պատմութեան յաջորդ գլուխը պատմում է այն մասին, թէ ինչպէս ժողովուրդը իր հոգին բացում է յեղափոխութեան առաջ («Սեւ ցելերի սերմնացանը», «Բրուտի տղան»):

Բակունցեան ժամանակագրութեան միւս էջը պատմում է այն մասին, թէ ինչպէս նոր կեանքի շունչը մտաւ նախկին մթին նաձորը, լուսաւորելով կենսագործունէութեան ծորու հայ ու խաւարին, նրան դնելով պատմութեան գլխաւոր ուղու վրայ: Ժողովրդի անցած ճանապարհի հանգուցային փուլերը Բակունցը արտացոլեց կեանքի գլխաւոր ժամերի մէջ, գերագոյնս հոգեբանութեան միջոցով:

(Մնացեալը վաղուան թիւով)

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԵՐԸ

ԾԱՌԱՅՈՒՄ ԵՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆ

Գրեց՝ ՏԻԿ. ԲԵՐՍԱԲԷ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Արտասահմանեան երկրների հետ բարեկամութեան եւ եւ մշակութային կապի Հայկական Ընկերութեան Նախագահ

Ժողովուրդների համագործակցութեան, փոխըմբռնման և ամբողջ աշխարհում խաղաղութեան պահպանման ու ամրապնդման կարեւոր գործում մեծ նշանակութիւն ունեն տարբեր երկրների միջեւ բարեկամութեան եւ մշակութային կապերի զարգացումն ու ընդլայնումը:

Մշակութային փոխադարձ կապերի զարգացումն անխուսափելիօրէն յանգեցնում է խաղաղութեան ամրապնդման ու ժողովուրդների խաղաղ գոյակցութեանը: Արտասահմանեան երկրների հետ բարեկամութեան ու մշակութային կապի հայկական ընկերութիւնը օրէցօր աւելի է ծաւալում իր աշխատանքները՝ ստեղծելով յարմարութիւններ ու հնարաւորութիւններ ինչպէս արտասահմանեան երկրների ժողովուրդների հետ փոխյարաբերութիւնների զարգացման, այնպէս էլ սփիւռքահայութեան հետ մշակութային կապերի ամրացման համար:

Արտասահմանեան երկրների հետ բարեկամութեան եւ մշակութային կապի սովետական ընկերութիւնների գործունէութիւնը լիովին համապատասխանում է բոլոր պետութիւնների հետ խաղաղ գոյակցելու սովետական ժողովրդի ձգտումներին, անկախ այդ պետութիւնների հասարակական ու քաղաքական կառուցուածքից: Այն ծառայում է խաղաղութեան եւ միջազգային անվտանգութեան պահպանման ու ամրապնդման գործին:

Մշակութային կապերն արտաքին աշխարհի հետ Հայաստանում իրականացւում են ամենայնպէս արտասահմանեան երկրների հետ բարեկամութեան եւ մշակութային կապի հայկական ընկերութեան, ինչպէս նաեւ հանրապետութեան արտադրական ձեռնարկութիւնների, արհմիութենական կազմակերպութիւնների, Գիտութիւնների Ակադեմիայի, Պետական համալսարանի, գրողների, կոմպոզիտորների, նկարիչների միութիւնների, Կանանց սովետական կոմիտէի նախաձեռնող խմբերի եւ բազմաթիւ այլ կազմակերպութիւնների միջոցով:

Վերջին տարիներս յատկապէս մեծ ծաւալ է ստացել գրքերի փոխանակութիւնը: Երեւանի Պետական Համալսարանի գիտական գրադարանը գրքափոխանակութիւն է կատարում արտասահմանեան 12 երկրների եւ 21 կազմակերպութիւնների հետ, այդ թւում Անգլիայի Օքսֆորդի համալսարանի Թէյլըրի ինստիտուտի գրադարանի, Բէյրութի գրադարանի, ԱՄՆ-ի կոնգրեսի գրադարանի, Հարվըրդի Համալսարանի գրադարանի, Ֆրանսայի կառավարութեան գլխաւոր քարտուղարութեան դոկումէնտացիայի գրասենեակի գրադարանի եւ այլ գրադարանների հետ: Նոյնպիսի կապեր ունեն նաեւ Միասնիկեանի անուան պետական գրադարանը, Մատենադարանը, Բիւրականի աստղադիտարանը եւ այլ հիմնարկներ: Գնալով էլ աւելի են ամրապնդւում նաեւ

(Շար. ը Գ. էջ)

ՎՐԻԺԱՌՈՒ ԳԵՂՈՒՀԻՆ

ԳՐԵՑ՝ ՍԱՔՍ ՌՈՀՄԸՐ

ԹՐԳՄ. Վ. ԱՋԷ
ՀԱԼԷՊ
- 6 -

— Գրաֆէ չափազանց ինքնավստահ էր, երբեք չվախցաւ, կարծես օրինաւոր գործ մը կը կատարէր, ու երբ երեքս պանդոկի սենեակներէն մէկը առանձնացանք, տնօրէնը ըսաւ անոր.

— Հարցը վերջացաւ և ի բաղութիւնը հասկցանք.

Գրաֆէ հաստատակամօրէն քաւ Տնօրէնին.

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզես.

— Ինչո՞ւ համար այս պանդոկը եկար.

— Հոս եկած եմ քու հրամաններուդ վրայ.

Տնօրէնը զարմանալով ըսաւ.

— Բայց ես նման հրահանգ մը չեմ տուած քեզի.

Գրաֆէ անդրդուելի մնաց, պնդելով որ տնօրէնը նոյն առաւօտը հեռաձայնով իրեն հրահանգած էր անմիջապէս Լոնտոն մեկնիլ Գոլանը ձերբակալելու համար, որպէս զի ժամանակ չահի և անոր գործակիցները առիթ չունենան այս արարքը իմացնելու իրեն....

Այս պատասխանին վրայ տնօրէնը հարցուց թէ ինչո՞ւ համար բրիտ. ոստիկանութեան չէր դիմած անոնց օգնութիւնը ապահովելու համար: Ան պատասխանեց թէ տնօրէնը իր հրահանգին մէջ արգիլած էր Սքոթլանտեարտի հետ կապ պահել ժամանակ չկորսնցնելու համար:

Լիւբեն ըսաւ.

— Ինչ որ զիս կը զարմացնէ և որուն պատասխան մը չեմ կրնար գտնել, այն պարագան է որ, Գրաֆէ այդ զարմանալի ինքնավստահութեան դիմած է այն անձին դէմ, որ կրնար զինք ստել հանել. այսպէս տնօրէնը կրնար ըսել թէ ինք նման հրահանգ մը չէր տուած...:

— Եթէ երբեք տնօրէնը հերքէր նման հրահանգ մը տուած ըլլալը, Գրաֆէ կրնար ըսել թէ անծանօթ մը թերեւս տնօրէնին ձայնը կեղծած էր ու այդ հրահանգը տուած, զինք ծուղակի մը մէջ ձգելու համար: Եւ ինչպէս կը տեսնես զօրաւոր ինքնապաշտպանութիւն մըն է. Յետոյ անոր դրամարկղին մէջ գտանք նոր թղթադրամներ, որոնց շուրջ կատարուած քննութիւնէն պարզուեցաւ որ անոնք ղրկած էին նոյնինքն Գոլանէն:

— Գրաֆէ այս դրամներուն համար պատճառաբանութիւն մը գտա՞ւ...:

— Ո՛չ, չգտաւ.

— Ետքո՞յ...

— Տնօրէնը որոշեց հարցը վերջացած նկատել, ոստիկանութեան մէջ նոր խառնութիւն մը չառաջացնելու համար, և ինչպէս գիտես ոստիկանութեան անունը շատ լաւ մը չէ այս օրերուն: Յետոյ հաստատ փաստեր չգտանք զայն ամբաստանելու և դատարան յանձնելու համար: Յետոյ նոյնիսկ եթէ ան Գոլանէն դրամ առած էր, այդ պարագան ալ կասկած չէր կրնար արթնցնել կամ զինք ամբաստանել, քանի որ Գոլան տակաւին օրէնքի առաջ պատուաւոր մարդ էր, ու չէր դատապարտուած, թէեւ մենք գիտէինք որ մաքսանենգ մըն է ու բանտարկութեան արժանի: Շատ աշխատեցանք փաստ գտնել սակայն անօգուտ. ի վերջոյ Տնօրէնը Գրաֆէէն պահանջեց որ հրաժարի: Ան հրաժարեցաւ ու հազիւ ամիս մը անցած մեռաւ....

Լիւբեն այս պատմութիւնը լսելէ ետք երկար յառաչ մը արձակեց ու ըսաւ.

— Իրաւ որ շատ կը զարմանամ Գրաֆէի այս ընթացքին համար. եթէ երբեք ան իսկապէս դաւաճան մըն էր, ինչո՞ւ համար նախազգուշական միջոցներ ձեռք չէր առած, մանաւանդ որ ինք ապահովութեան տնօրէնի փոխանորդ էր. հետեւաբար գիտէր թէ ի՞նչ տեսակ նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնելու համար...:

Կոթիէ պատասխանեց.

— Գոլան մեծատուն է և դրամի ուժով կրցաւ գնել զայն...

— Գրաֆէ թշնամիներ ունէ՞ր...

— Ան յաջող ոստիկան մըն էր, ու այս կը նշանակէ թէ կրնար ըլլալ որ թշնամիներ ունէր...

— Երբեք չլսեցի՞ր թէ որեւէ անուն մը արտասանէր...

— Երբեք, որեւէ անունի արտասանութիւնը չեմ լսած իրմէն....

— Իր թշնամիներուն մէջ կա՞ր մէկը որ Ֆանթ Տը Մարինան կը կոչուէր....

Ապահովութեան տնօրէնի տեղակալը յօնքերը պռստեց և խիստ ձայնով մը ըսաւ.

— Ի՞նչ բանը ձեզ մղեց այդ անունը յիշելու:

— Ոչինչ, միայն թէ Լուիզան և իր ստուերները առաջին անգամ տեսայ Ֆանթ Տը Մարինիայի տան ճամբուն վրայ, և «Դժոխքի Սատանաները» սովորութիւն ունին երեւալու այն վայրերը միայն ուր գող մը կամ ոճրագործ մը պիտի ազատեն ոստիկանութեան ձեռքէն.... Հետեւաբար ուշադրութիւնս գրաւեցին երբ այդ տունը կը մեկնէին, մինչ հոն ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուելիք մէկը չկար...

— Կարծեմ թէ անոնք Տանը ազատելու համար գացին, որովհետեւ շատ լաւ գիտեն թէ զայն ոստիկանութեան ձեռքը իյնալէն ետք ազատելը աւելի դժուար է քան իյնալէն առաջ:

Լիւբեն գլուխը շարժելով ըսաւ.

— Կարծեմ թէ տրամաբանական պատճառաբանութիւն մըն է, ինչպէս կը կարծեմ թէ յառաջիկայ օրերը բաւական նորութիւններ պիտի յայտնաբերեն Ֆանթին մասին:

* * *

Գիշերը անկողնի վրայ երկարած, Լիւբեն երկար ժամեր անքուն կը մտածէր Պր. Գրաֆէի ու անոր հասցէին եղած ամբաստանութեանց մասին. Արդեօք չինծո՞ւ թէ ոչ ճիշդ ամբաստանութիւն մըն էր, և թէ տրամաբանակա՞ն էր որ ապահովութեան պաշտօնեայ մը գործակցէր ոճրագործներու և մաքսանենգներու հետ: Լիւբեն պատասխան մը չկրցաւ գտնել այս հարցումներուն, միայն մէկ բանի վստահ էր թէ Լուիզա վստահ ու հաստատ կերպով համոզուած էր իր հօր անմեղութեան համար, և թէ այդ ամբաստանութիւնը չինծու էր և որ կազմակերպուած էր հայրը ծուղակի մէջ ձգելու համար, և որուն կազմակերպիչները հօրը թշնամիներն էին: Լիւբեն այնպէս համոզում գոյացուց որ Լուիզա իր այդ արարքները կը կատարէ իր հօրը վրէժը լուծելու համար անոր թշնամիներէն...

Լուիզա իր գործերով անհանգստացուց ոստիկանութիւնը, և այս վերջինները ամէն անգամ որ կը փորձէին վտանգաւոր ոճրագործ մը ձերբակալել, «Դժոխքի Սատանաները» կը միջամտէին ու ոճրագործը կամ գողը կը գողնային անոնց ձեռքէն: Այսպէսով մամուլը սկսաւ բուռն քննադատութիւններ ուղղել ոստիկանութեան գլխուն:

Ու այն պահուն երբ ոստիկանութիւնը ճարահատ և անկարող վիճակի մէջ էր, Լիւբեն հրապարակ կու գար ոստիկանութեան ձախողանքը դարմանելու, և երդում բրաւ բանտարկել «Դժոխքի Սատանաներու» անդամները, իսկ Լուիզան ձեռնակապ վիճակով արդարութեան յանձնել:

Յաջորդ օր առաւօտուն երբ իր սուրճը կառնէր, Լիւբեն դարձեալ այս ոճրագործներուն մասին կը մտածէր, մանաւանդ որ սուրճին կաթ չէր խառնած իր սովորութեան համեմատ, որովհետեւ կասկածած էր առաւօտ բերուած կաթէն և զայն քիմիագէտ բարեկամի մը ղրկած էր, որմէ պատասխան առած էր թէ կաթը թունաւորուած էր....

Ճաշէն վերջ Լիւբեն Ապահովութեան տնօրէնի տեղակալ Կոթիէի այցելեց ու անոր ըսաւ.

— «Դժոխքի Սատանաները» գործի սկսան, կը յուսամ բաւարար տեղեկութիւններ հաւաքել անոնց մասին, զանոնք բանտարկելու համար:

ԵՐԿՆՔԻ ԳՈՅՆԸ

(ԱԲԽԱԶԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ)

Գրեց՝ ՄԻԽԱՅԻԼ ԼԱՔԵՐԲԱՅ

— Չորս տարի է, որ Մօվակուն չեմ տեսած. մտածեց Շահան

Թուփալը, երբ կը մտնէր իր մանկութեան բնիկը։ Նոյնիսկ երկու տարին անցեր է, ո՛րքան պիտի ուրախանայ։

Այս մտածումներով մտնելու պարտէզին երկար դռնէն։ Տեսաւ գեղեցիկ տուն մը, ընդարձակ, կանաչուտ պարտէզի մը կեդրոնը։ Ամեն կարգի հաւագգիներ՝ հաւ, բադ, հնդկահաւ՝ կը արշէին բակին մէջ. անոնցմէ եթէ ցանուած էր յառաջ, սեղանի եզերքներուն եւ անոր կից՝ ծաղկանոց մը։ Ամեն ինչ կը խօսէր բարեկեցիկ ապրումի մը մասին։ Շահան յիշեց, որ Մօվակուն միշտ աշխատասէր եւ ճարպիկ եղած էր։

Երբ տուն կը մտնէր, բակին մէջ գտնուող աւելորդ կառքերը հաշւել սկսան։ Երիտասարդ կին մը վերանցնել ելաւ եւ աւելորդը լռեցուց. բայց վար իջաւ հիւրը դիմաւորելու։

— Մօվակունն տո՞ւնն է, հարցուց։

— Ո՛չ, հոս չէ՛, պատասխանեց կինը զրգռուած ձայնով մը, միշտ վերանայելն խօսելով։

Շահան առանց անդադարելու ձին կապեց սիւնի մը, եւ տան մօտ գալ սկսաւ, միշտ յուսալով, որ բաց հիւրասիրութեան կանանին, կինը պիտի իջնէ վերանայելն եւ իրեն առնէ զինք պիտի դիմաւորէ։ Սակայն, տան զարմացաւ, երբ տեսաւ, որ ան իր տեղէն չէր շարժեր։ Շահան, հակառակ սանդուղին հոգնածին, գնաց եւ խոշոր ծառի մը տակին ստուերին նստարանին վրայ նստեցաւ։

Ի վերջոյ կինը վար իջաւ, սանդուղը ելաւ, եւ հանդարտօրէն մօտեցաւ հիւրին։

— Բարի լո՛յս, բայց Շահան ոտքի ելլելով, ո՞ւր է Մօվակուն։

— Չեմ գիտեր, պատասխանեց կինը։

— Ե՞րբ պիտի վերադառնայ։

— Բան մը չըսաւ։

— Ուրիշ մարդ կա՞յ տունը։

— Ո՛չ, ոչ ոք։

— Ներեցէք հարցումիս, տարօրինակ Շահան ճակատագրութեամբ, ո՞վ էք դուք, Մօվակուի կի՞նը։

Կինը չպատասխանեց։

(Շար. 1.)

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԴ «ՏՈՒՐ ՍՈՒՐԻԱՅԻՆ»

ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՇԱՂ ՈՒ ՇՈՂ

ԱՐԵՒԸ կանխեց այս առտու եւ միս մինակ պտոյտի ելայ կանաչով կարպետուած սա դաշտերուն մէջ մինչեւ բլուրները որոնք կ'եզերեն զանոնք։ Կանանչութեան «ծով» մըն է ան կարծես, ցամաք եզերով մը օրշապատուած. «Միս մինակ» բայց — սխալեցայ։ Ըսել ուզեցի առանց մարդկային ընկերակցութեան. բայց ընկերովի Աստուծոյ, եւ մեր ամենուս։ Այլապէս ես ոչ մէկ անգամ միայնակ եմ։

Միայնակութիւն իր առաջին իմաստովը մահ է, զի կը նշանակէ դադարում, կամ անդամալուծութիւն, մտածումի, երեւակայութեան, զգայումի, ստեղծման իմացողութեան, եայլն։ Ուր որ եմ Աստուած ալ հոն է։ Ասոր սերունդին փորձառական վկայութիւնը կը կրկնեմ ես ինքս ալ իմ փորձառութեամբ — «Երկ արտայայտին բեւեռը առնեմ, եւ ծովուն հեռաւորագոյն եզերքները բնակիմ — դուն հոն ես, եւ քու ձեռքիդ ինծի հետ է»...

Այսպէս ուրեմն, միս մինակ երեւութապէս, բայց ընկերակցութեամբ Աստուծոյ որուն զիտակից եմ սրտիս մէջ՝ կը քալէի ամուլ խոտերուն վրայէն եւ ինծ այնպէս կը թուի թէ բնութեան մէկ նուիրական արծաղութեան միջամուխ կ'ըլլամ անզգայ կարօտն։ Շատ է իջեր երկինքն, մերձելու, մարմաղործելու համար դաշտերուն խոտը։ Լուսացումի այս պահուն խոտերուն վրայէն կախուելով անցնիլ սրբապղծութիւն կը համարեմ, եւ կանգ կ'առնեմ, ընդհատելով պտոյտս եւ կը սկսիմ խորհիլ. յաւէտ խոր նուրբի հանի մը կածկլամք քու դէլ, աներեւոյթ ընկերակիցս Աստուծոյ մասին։

Ուրեմն, շաղն ու մուռը՝ Աստուծոյ սպասաւորներն են դաշտին խոտը լուալու, մաքրելու, եւ օրէ օր բարձացնելու անոր կեանքը։ Բնութեան երեսին վրայ յայտարարուած սկզբունքն է Նորոգութիւն. Ստեղծագործութիւնը կը վերանորոգուի ամեն օր, փոփոխութեամբ մը որ ինչպէս որ ալ սահմանուի կամ բացատրուի, ան նոր մըն է։

Շաղն անցաւոր դեր մը կը կատարէ Աստուծոյ ստեղծագործութեան մէջ, մահուան դէմ կը պայքարի եւ վերանորոգուած կեանքով կը պսակէ զայն։

Շաղն ու մուռը անցաւոր ազդակներ են Աստուծոյ ստեղծութեան յաւիտենականութեան մէջ։

Ու անդրադառնալով արւեստագէտին կը հարցնեմ. — «Ով իմ անձս, որ առտուան շաղին ու մուռին պէս անցաւոր ես, ի՞նչ դեր կը կատարես Աստուծոյ ստեղծութեան մէջ. ի՞նչ կը տեսնես, ի՞նչ կը դարմանես, ի՞նչ կը մաքրես»։

Մենք մեզի համար նպատակ մը չենք։ Կամ, մենք մեզի չենք ապրիր։ Մեր ապրելուն նպատակ կը պարզենք է։ Երկ անցաւոր պահու մը համար դեր եւ դարման շրջանք հիւանդ մարդկութեան, հապա ինչո՞ւ կ'ապրինք։ Աստուած տուաւ իր յաւիտենականութիւնը կը կատարէ եւ երբ արեւը ծագի կ'աներեւութանայ։ Արեւն է մնայուն. ինչ որ ալ անցնի։ Բայց անցաւորն ալ իր մէկ օրուան դերին ու կոչումին հաւատարիմ ըլլալու է։

Արեւին ցոլերը շաղին զեղջանեն են։ Շաղը կը լուայ, ցօղը կը սրբէ։ Այսպէս, գործակցութիւն կը կայ անցաւոր շաղին եւ յաւիտենական արեւին ցոլերուն միջեւ, որ կը խորհրդանշէ անցաւոր մարդը իր դերովը երկրիս վրայ եւ Աստուած յաւիտենականութեամբը։

Դաշտին մէջ կարն համբայ կերպի, բայց անոր որմած հեռու ներբ տարաւ զիս Աստուած, իր մը ամենայն սուրբերուն մէջ....

Ա. Ա. Գ.

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԵՐ

(Շար.ը Դ. էջ)

Սովետական Հայաստանի արդյունաբերական ձեռնարկությունների միջազգային կապերը։

Տարեցտարի ավելանում է Հայաստան այցելող արտասահմանյան պատվիրակությունների և զբոսաշրջիկների թիվը։

Տարբեր մասնագիտությունների տեր մարդկանց փոխադարձ այցելությունները, նրանց անձնական, կենդանի շփումը և բարեկամական կապեր հաստատելը միմյանց հետ, ինչ խոսք, իրենց կարևոր նշանակությունն ունեն ժողովուրդների բարեկամական համագործակցության ընդլայնման գործում։

Մեր ընկերությունը իր աշխատանքներում մեծ տեղ է հատկացնում սփյուռքահայության հետ սերտ կապերի զարգացմանը։ Մենք գիտենք որ արտասահմանյան երկրներում ապրող աննիվ հայերն իրենց ամենանվիրական զգացմունքները, հույսերն ու հույսերը կապում են Սովետական Հայաստանի հետ, նրա հայակապ նվաճումների ու փայլուն հեռանկարների հետ։ Նրանք ամենաուշադիր կերպով հետևում են Սովետական Հայաստանի բարգավաճմանը, նրա տնտեսության ու մշակույթային ծաղկմանը, իրենց արինակից եղբայրների ու քույրերի ստեղծագործ բեղմնավոր աշխատանքին, և ուրախանում դրանցով։

Արտասահմանյան երկրների հետ բարեկամության և մշակութային կապի Հայկական ընկերությունը իր աշխատանքներում զգալի տեղ տալով Սփյուռքում ապրող հայության հոգևոր պահանջմունքներին բավարարմանը, մեծ գոհունակությամբ անում է այն ամենը, ինչ կարող է նպաստել և կարող ներշնչել սփյուռքի հայությանը՝ տոկալու օտարության մեջ, յաղթահարելու բոլոր զրկանքներն ու դժվարությունները, պահպանելու համար հայ լեզուն ու մշակույթը, դաստիարակելու նոր սերունդը հայրենասիրական ոգով։

Ընկերությունը Հայաստանի ժողովրդին լայնորեն ծանոթացնում է արտասահմանյան երկրների ժողովուրդների պատմությունը, աշխատանքին, կենցաղի առանձնահատկությանը, մշակույթին, ինչպես և այդ երկրներում ապրող հայ գաղութների աշխատանքային, մշակութային և կրթական կյանքին։ Մենք ամեն կերպ ձգտում ենք այնպես կազմակերպել մեր աշխատանքները որպես զի արտասահմանյան երկրների ժողովուրդների և այդ երկրներում ապրող հայ աշխատավորները բազմակողմանի պատկերացում ստանան Սովետ. Հայաստանի ժողովրդի կյանքի ու ձեռք բերած նվաճումների մասին ժողովրդական տնտեսության, մշակույթի ու գիտության զարգացման բնագավառներում։

Բարեկամական և մշակութային կապերի ընդլայնման գործում մեծ դեր ունեն կատարելու մեր հանրապետության մեջ ստեղծված սովետա-բուլղարական ընկերության Հայկական բաժանմունքը և Արաբական Արևելքի երկրների հետ բարեկամության ու մշակութային կապերի սովետական ընկերության Հայկական բաժանմունքը։

Հայ ժողովուրդը դեռ շատ վաղուց առաջ բազմակողմանի կապեր է ունեցել բուլղար ժողովրդի հետ։ Այդ կապերն էլ ավելի ընդլայնվեցին և ամրապնդվեցին ընդհանուր թշնամու՝ թուրքական բռնակալների դեմ մղված երկարատև պայքարում։ Իսկ երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին հայ ժողովրդի շատ զավակներ հերոսաբար մարտնչելով պարտիզանական ջոկատներում և բուլղարական ազգային հայրենասիրական բանակի շարքերում, մեծ ավանդ մուծեցին Բուլղարիայի ազատագրության գործում։

(Շար 1)

ՏՈՔԹ. ԱՐԱՄ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

(ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿՈՒՐԾՔԻ ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ)

ՎԵՐԱԲԱՑԱԾ Է ԻՐ ՔԼԻՆԻՔԸ

ԹԻՒՂԷԼ. ՀՐԱՇԷՆԵՐՈՒ ՊՈՂՈՏԱՅ.

ԴԵՂԱՐԱՆ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ ԵՒ ՖՈԹՕ ՀԱՑԿԻ ՇԷՆՔԻՆ Բ. ՅԱՐԿԸ

ԱՍՄՈՒՆՔԻ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպութեամբ՝

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄՇԱԿՈՒԹ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Մենակատարութեամբ՝

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԱՍՄՈՒՆՔԻ ՎԱՐՊԵՏ

ԳԱՐԴԱՆ ՅԱՐԹԻՒՆԵԱՆԻ

Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 5 Դեկտեմբեր 1959, երեկոյեան ժամ 9—ին Հ.Ե.Մ. Միութեան սրահը (Ազիզիէ)

Փոքրիկներու մուտքը խստիւ արգիլուած է Սրահին դռները կը փակուին ժամը ճիշդ 9ին

ՖԻԼԻՓՍ ԱԾԻԼՈՒԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԼԱՒԱԳՈՅՆՆԵՐՆ ԵՆ

2 ԱՄԻՍ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃՆԵՐՈՒՄ

(Շար. Ա. էջէն)

քը, Նրա ուրախ, երջանիկ կեանքը պատկերող երգերն ու պարերը։ Ապա ազգային երգերով ու պարերով հանդէս են գալիս Ղազախստանի, Բելոռուսիայի, Վրաստանի և այլ ռեսպուբլիկաների արտիստներ։

Վերջում հանդիսականների առջեւով անցան համերգի բոլոր մասնակիցները։ Հասարակութիւնը, ոտքի կանգնած, երկար ժամանակ բուռն ծափահարում էր սովետական արուեստի ներկայացուցիչներին։ Մեր առաջին համերգը հանդիսացաւ սովետական կուլտուրայի ու արուեստի խնկական տրիումֆ։

Նիւ Եորքում 10 օր համերգներ տալուց յետոյ մեկնեցինք Չիկագօ։ Այնտեղ մեր բոլոր համերգներն անցան աննախընթաց յաջողութեամբ։ Սովետական արտիստների փայլուն ելոյթները յաջորդ օրերին շարունակուեցին Սան-Ֆրանցիսկոյում, Վաշինգտոնում, Լոս-Անջելոսում և Ամերիկայի այլ խոշորագոյն քաղաքներում։ Մեր համերգային շրջագայութիւնների վերջում կրկին ելոյթներ ունեցանք Նիւ-Եորքում։ Ջերմ, սրտառուչ հրաժեշտից յետոյ մեկնեցինք Քանադա։ Ընդամէնը 5 օր մնացինք այդ երկրում։ Ելոյթներ ունեցանք Տորոնտօ և Մոնթրէալ քաղաքներում։ Ամենուրեք մեզ ուղեկցում էին արուեստասէր հասարակայնութեան բուռն հետաքրքրութիւնն ու սիրալիր վերաբերմունքը։ Ամերիկեան ու քանադական թերթերը բարձր գնահատական էին տալիս մեր արտիստների ելոյթներին, որ շատ Սովետական Միութեան կուլտուրայի ու արուեստի արտասովոր ծաղկման մասին։

Մեր երկամսեայ շրջագայութիւնները Ամերիկայում ու Քանադայում աւարտուեցին։ Օդանաւը մեզ կրկին վերադարձրեց մեր հարազատ ու սքանչելի Հայրենիք։

ԱԶԴ

ԾԱԽՈՒԻ Է

ԿՆՈՋԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ

ԽԱՆՈՒԹ ՄԸ

ՄԱՐՕՆԻԹՆԵՐՈՒ

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ

Հեռաձայնել 18,860

Ծիծաղ

Յաճախորդը բժիշկին.

— Տօքթէօր, անցեալ օր ինծի տուած ձեր քունի դեղը կործանեց զիս։

— Ինչո՞ւ, վնասե՞ց ձեր առողջութեան։

— Ո՛չ, բայց, այնքան խորունկ քնացայ որ, գողերը տունս պարպեր տարեր են և ես լուր չառի։

×

Ճաշարանին մէջ, սպասեակը զարմանքով կը տեսնէ որ, յաճախորդներէն մէկը պնակին հետ կը խօսի։ Զգուշութեամբ անոր մօտենալով կը հարցնէ.

— Պարո՛ն, ձեր ձուկին հե՞տ կը խօսիք։

— Այո՛, կը պատասխանէ յաճախորդը։

Կը հարցնեմ թէ՝ ընտանիքը ինչպէ՞ս է ծովուն մէջ։

— Եւ ի՞նչ կը պատասխանէ ձուկը, կ'ըսէ սպասեակը, ծաղրելով յաճախորդը

— Կ'ըսէ թէ չի գիտեր, որովհետեւ, մէկ քանի շաբաթ է որ հեռացեր է ծովէն....

×

Յակոբիկ ամէն օր դասարան մտնելէ առաջ, կտոր մը բամպակ կը դնէ մէկ ականջին մէջ։

— Ինչո՞ւ կը դնես այդ բամպակը, կը հարցնէ դասընկերներէն մէկը։

— Չհասկցա՞ր, պա՛րզ։ կը պատասխանէ Յակոբիկ։ Բամպակը կը դնեմ, որպէսզի մէկ ականջէս մտածը միւսէն դուրս չելլէ։

×

Նորապսակ տիկին մը կ'ընդունի այցելութիւնը իր մէկ բարեկամուհիին

— Ի՞նչպէ՞ս ես, սիրելի՛ս Գո՞հ ես ամուսինէդ։

— Սանկ-նանկ։ Ո՛չ բոլորովին գոհ։

— Աւելի շատ ցաւալի էր սիրելիս:

— Այո՛, շա՛տ։ Երեւակայէ որ երէկ, շապիկին վրայ կոճակ մը կարելու համար, դերձանը չկրցաւ անցընել ասեղէն և ես ստիպուեցայ անցընել։

×

Մարդուն մէկը փնտռտալով կ'ըսէ իր բարեկամին.

— Չեմ կրնար հասկնալ թէ՝ մարդիկ ինչո՞ւ ծխախոտի կը գանեն քաջագործութեան մետալ կրողները և երբեք չեն ծխախոտի ամուսնական մատանի կրողներուն վրայ։

+

Կինը.— Չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ ամուսնացայ քեզի հետ. ստախօս ես, կը խմես, ծոյլ ես, խաբեբայ ես...

— Ամուսինը.— Ի՞նչ ընենք սիրելիս, աշխարհի վրայ ոչ ոք կատարեալ է...

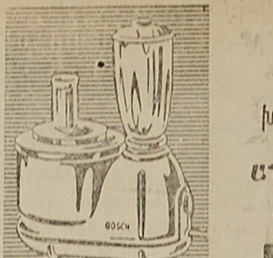

BOSCH

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԶԱՐԴԸ

ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ Է ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ

ՊՕՏ

«ՊՕՏ» խոհանոցի կազմածները, կը կատարէ, խոհանոցի զանազան գործեր (ծամող, ծաղող եւ խառնող) շնորհիւ իր 15 փոփոխական կտորներուն. խնայելով ձեր թանկագին ժամանակը, դիւրացնելով խոհանոցի գործերը։

Սուրիոյ Ընդհ. Գործակալներ ԹԸՃԻՆԻ, ՀԱՆՆԱ ԵՒ ՄԱԱԹՈՒՔ

Դամասկոս.- Եուսէֆ Ազմէ հրապարակ Հեռ. 23276

Հալէպ.- Պարոն պողոտայ Հեռ. 16083

PUB. HAROUT

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հալէպի ելեկտրականութեան և փոխադրութեան հաստատութիւնը կը յայտարարէ, որ պէտք ունի աշխատաւորուհիներու, որոնք ծանօթութիւն ունենան ելեկտրականութեան սարքերը գրող մեքենաներու գործածութեան։

Հետաքրքրուողները պէտք է դիմեն պաշտօն գրասենեակին ծանօթանալու համար քննութեան պայմաններուն։

Դիմումները ընձեռուելու պէտք է ներկայացուին, ամէն օր ժամը 10–12, մինչև յառաջիկայ Հինգշաբթի 26/11/1959 իսկ քննութիւնը տեղի պիտի ունենայ Շաբաթ 28/11/1959ին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՆԵՄԱՅԻ ԵՐԵԿՈՅԹ ՍԻՆԵՄԱ ՇԱՐՔԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ

Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 28 Նոյեմբեր 1959 գիշերուան ժամը 9ին։

ԿԸ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԻՆ ԵՐԿՈՒ ՖԻԼՄԵՐ

ՈՒՐՈՒԿԱՆԸ

ԵՒ

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՀԵՐՈՍՆԵՐԸ

ՏՈՄՍԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ

Տպարան Դոզօ, Յաթօ Շահինեան, Կարապետ Էօրտէքեան (Նոր Գիւղ) և Վասպուրականի Ակումբը

ՅՈԳՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ՆՈՐ ԴԵՂ

Ամէն բջիջ փոխն ի փոխ կը կծկուի և կը հանգչի. կծկումին կ'ընկերանայ սոտիումի մուտքը բջիջէն ներս. երբ բջիջը կը հանգչի, սոտիումը դուրս կ'ելլէ և փոթասիում կը մտնէ ներս։ Բայց սոտիումը ջնջուած է բջիջէն դուրս. հետեւաբար դիւրաւ կը թափանցէ ներս. ընդհակառակն, տարաբջիջային միջավայրը չափէն քանակութեամբ փոթասիում կը պարունակէ. բջիջը աւելի խոշոր ճիգ մը պիտի թափէ իր հանգչելու շրջանին մէջ, որպէսզի փոթասիումը ներս առնէ։ Այս կերպով հանգիստը աւելի աշխատանք կը պահանջէ բջիջէն քան թէ կծկումը։

Այս կացութեան առջեւ Տքթ. Լապորի մտածեց, թէ յոգնած բջիջը փոթասիումի պակասէն չնչահեղձ է, յոգնութեան շուրջ երկար փորձեր կատարեց և անոր դէմ գտաւ նոր դեղ մը՝ ասփարթաթ փոթասիումը։

Մուկը ջուրով լեցուն գաւաթ ամանի մը մէջ շուրջ մէկուկէս ժամ կը լողայ և յետոյ կը սուզուի։ Այդ ժամանակամիջոցը յոգնութեան դիմադրելու իր չափն է։ Նոր դեղը երբ ներարկուի, մուկը նոյնքան տևեն եւս կը լողայ առանց յոգնելու։ Դեղը կը փորձուի ներկայիս մարմնակրթանքի հետեւողներուն վրայ և լաւ արդիւնք կու տայ։

ՍԻՆԵՄԱ ՕՓԵՐԱ ՍԻՆԵՄԱ ՌՈՔՍԻ

Երկուշաբթի 23 Նոյեմբերէն սկսեալ կը ցուցադրէն արաբական մեծ ֆիլմ մը, ուր պիտի տեսնէք ալճերիոյի ըմբոստներուն տարած յաղթանակները Ֆրանսայի իմփերիալիզմին դէմ։

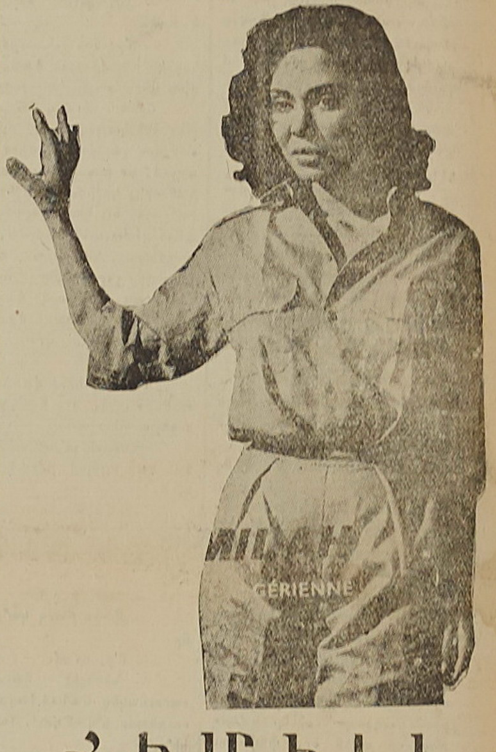

ՃԵՄԻԼԷ

ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՆԵՐ

Կարող դերակատարուհի ՄԱՃՏԷ, ԱՄԱՏ ՄԱՋՀՈՒԼ, ԶԱՀՐԱԹ ՈՒԼԱ, ՌՈՒՇՏԻ ԱԲԱԶԱ, ՄԱՀՄՈՒՏ ՄԱԼԻՃԻ և ՀԱՍԱՆ ՌԻՖԱՏ։

ԱՄԷՆ ՕՐ 4 ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԹՂԹԱԴՐԱՄ	
Իրաքեան տինար	9,85
Յորդանանեան տինար	1005
Եգիպտական	700
Սթերլին պանքնոտ	1005
Սթերլին չէք Լ. "	1000
Սթերլին չէք պարտ	1010
Տոլար պանքնոթ	362,50
Տոլար չէք	362,00
Տոլար հեռագիր	363,50
Լիբանանեան	115,00
Ֆրանսական 1000 ֆրանք	730
Իտալական 1000 լիրէ	575
Զուիցերիական ֆրանք	83
Գերմանական Մարք	86
ՈՍԿԵԴՐԱՄ	
Անգլիական հնչուն	34.00
Թրքական բեշլաք Ղազի	30.00
ԹՐՔԱԿԱՆ ԹՈՒՃԱՐԻ	27,50

ՔՆԱՑՆՈՂ–ՈԳԵՀԱՐՑ

ՓՐՈՖ. ՖԵԼԵՔԻ

ՖԱՔԻՐ ԱՍՏՂԱԳԷՏ

ՔԵԼԼԵՍԷ ՊՈԼՍԵՑԻ

Կարող եւ համեստ գինով Թէլ. 16օթօպիս Ճէլլատ կայան Թիւ 181 տուն, առաջին յարկ